

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ЮНИХ ФУТЗАЛІСТІВ НА ЕТАПІ
ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ

PSYCHOLOGICAL PROFILE OF YOUNG FUTSAL PLAYERS AT THE STAGE
OF PRELIMINARY BASIC TRAINING

Іванишин І. М.¹, Патрійчук А. В.², Іванишин Ю. І.³

^{1,2} *Карпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна*

³ *Національний університет фізичного виховання і спорту України,
м. Київ, Україна*

ORCID: 0000-0003-1765-8311

ORCID: 0009-0003-9583-1332

ORCID: 0000-0003-4560-4820

Ivanyshyn I. M.¹, Patriichuk A. V.², Ivanyshyn Yu. I.³

^{1,2} *Vasyl Stefanyk Karpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

³ *National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Kyiv, Ukraine*

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2025.19.4.13>

Анотації

Мета статті – визначити психологічні характеристики юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки.

Матеріали та методи. У дослідженні взяли участь 60 юних футзалістів віком 12–14 років. Стаж занять футзалом – не менше ніж три роки. Дослідження проведено відповідно до основних біоетичних норм Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації. Письмову інформовану згоду було отримано в батьків кожного учасника дослідження. Для визначення психологічного портрета юних футзалістів були використані такі опитувальники: «Завадостійкість спортсмена», «Згуртованість спортивної команди», The Sport Anxiety Scale SAS, Athlete Self-Efficacy Scale SES, Volitionale Komponenten im Sport (VKS). Статистична обробка одержаних даних проводилася за допомогою програмного забезпечення SPSS Statistics 17.0.

Результати. На основі опитувальника вольових якостей встановлено, що самоблокування юних футзалістів перебуває на низькому рівні, так само як і дефіцит активації та втрата фокуса, тоді як самооптимізація навичок відповідає високому рівню сформованості; середньогрупове значення завадостійкості становило відповідало переважно середньому (45,00 %) і високому (51,67 %) рівням; у більшості юних футзалістів (60,00 %) переважає середній рівень сформованості рефлексивності, низький рівень виявлено у 25,00 %, а високий – у 15,00 %; розподіл учасників дослідження за рівнями згуртованості показав, що 45,00 % вважають атмосферу в колективі дуже сприятливою і 18,33 % – сприятливою, тоді як 36,67 % вважають її трохи або зовсім несприятливою; ефективність професійного мислення є найбільш впливовим фактором на переконання юних футзалістів у їхній самоефективності, тоді як ефективність спортивної дисципліни, психологічна ефективність та особистісна ефективність мали дещо нижчі середньогрупові значення, однак низького рівня самоефективності серед досліджуваного контингенту виявлено не було; середньогрупове значення загальної тривожності відповідало низькому (71,67 %) і середньому (28,33 %) рівням.

Висновки. Глибше розуміння психологічних факторів, критична оцінка сильних і слабких сторін психологічного профілю юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки може допомогти в кращій їх підготовці та в розробці більш продуктивних та ефективних тренувальних програм із футзалу.

Ключові слова: футзал, етап попередньої базової підготовки, завадостійкість, згуртованість, самоефективність, вольові якості, рефлексивність, тривожність.

Purpose. to determine the psychological characteristics of young futsal players at the stage of preliminary basic training.

Materials and methods. The study was attended by 60 young futsal players aged 12–14 years. Futsal playing experience at least three years. The study was conducted under basic bioethical norms of the Declaration of Helsinki of the World Medical Association. Written informing consent was obtained from the parents of each participant. To determine the psychological portrait of young futsal players, the following questionnaires were used: “Athlete’s Resilience”, “Sports Team Cohesion”, “The Sport Anxiety Scale”, “Athlete Self-Efficacy Scale”, “Volitional Components in Sport”. Statistical processing of the obtained data was carried out using the software “SPSS Statistics 17.0”.

Results. Based on the volitional qualities questionnaire, it was found that self impediment of young futsal players is at a low level, as well as the lack of activation and loss of focus, while self-optimization of skills corresponds to a high level; the average group value of resilience was mainly corresponding to the average (45.00%) and high (51.67%) levels; the majority of young futsal players (60.00%) has average level of reflexivity, the low level was found in 25.00%, and the high level in 15.00%; the distribution of research participants by levels of cohesion showed that 45.00% consider an atmosphere in the team to be very favorable and 18.33% — favorable, while 36.67% consider it to be slightly or completely unfavorable; the professional thought efficacy is the most powerful factor in the conviction of young futsal players in their self-efficacy, while the sports discipline efficacy, psychological efficacy and personal efficacy had slightly lower average group values, however, a low level of self-efficacy was not noted among the studied contingent; the average group value of general anxiety corresponded to low (71.67%) and average (28.33%) levels.

Conclusions. A deeper understanding of psychological factors, a critical assessment of the strengths and weaknesses of the psychological profile of young athletes can help in their better training and developing more productive and effective futsal training programs.

Key words: futsal, stage of preliminary basic training, resilience, cohesion, self-efficacy, strong-willed qualities, reflexivity, anxiety.

Актуальність дослідження. Прогнозування потенційних можливостей майбутніх спортсменів у дитячому віці в умовах сучасного спорту є надзвичайно актуальним. На етапі попередньої базової підготовки виявляється психологічна схильність до заняття конкретним видом спорту [5; 13]. Для цього потрібно визначити відповідність психологічних якостей вибраному виду спорту, а потім виявити завдання та здібності дитини для професійних занять спортом.

Численні дані про особистісні характеристики спортсменів у різних видах спорту, навіть ігрових, свідчать про істотні відмінності в рівнях виразності цілої низки цих якостей [21; 23].

У разі потреби діяти в умовах жорсткого єдиноборства, дефіциту часу і простору, футзаліст повинен надійно й ефективно вирішувати технічні та тактичні завдання, регулювати тривожність, бути психологічно стресостійким [41; 46].

За таких умов чільне місце сьогодні, безсумнівно, посідає аналіз психологічного портрета юних футзалістів і тих особистіс-

них якостей, які є прогностичними з погляду подальшої професійної кар’єри [25].

Аналіз останніх досліджень. Прогрес лише у фізичних, технічних і тактичних аспектах тренувань не забезпечує стабільно успішних результатів [6].

Встановлено, що за однакових кваліфікації, рівня фізичних якостей, технічної і тактичної підготовленості перевагу має спортсмен із високим рівнем психологічної готовності й окремими показниками особистості [36].

Вивчення зв’язку психологічних факторів, пов’язаних із піковими результатами, зазвичай стосується двох основних питань: «Які психологічні навички необхідні для досягнення найкращих результатів?» та «Як можна розвинути ці навички у юних спортсменів?» [13; 21].

Систематичні огляди [11; 16] досліджують тенденції психологічних факторів, пов’язаних зі спортивними результатами, та допомагають у розробці відповідних програм тренування психологічних навичок.

Так, дослідження спортсменів високої кваліфікації [14] дали змогу виявити харак-

терні особливості особистості, як-от висока емоційна стійкість, впевненість у собі, свідомість, самостійність, схильність до ризику, самоконтроль, тому ці якості особистості спортсменів можуть слугувати критерієм високих спортивних досягнень.

За результатами інших досліджень, найуспішніші спортсмени мають високий рівень прийняття рішень [22], творчого мислення [15] і концентрації [17].

У сфері футболу було визначено психологічні профілі професійних футболістів чоловічої та жіночої статей, а також їхній вплив на фізичну підготовленість цих гравців [28; 35; 40]. Вони дійшли висновку, що певні психологічні профілі (наприклад, егоцентризм, сміливість, чуттєвість, невпевненість, чутливість, цілісність та емоційність) можуть допомогти гравцям покращити свою продуктивність у певних функціях для вирішення проблемних ситуацій у грі і що на ту саму ситуацію можуть бути різні реакції.

На думку [6; 41], основними психологічними аспектами у футболі є впевненість у собі, синдром вигорання, стійкість, контроль тривожності, концентрація та лідерська роль тренера, крім стресу та мотивації, як важливі психологічні аспекти, які потрібно розвивати для покращення результатів.

У футзалі найпомітнішими дослідженими психологічними аспектами є згуртованість [33; 34], перфекціонізм [30; 33], самооцінка, самоефективність [9; 10], депресія, вигорання, тривожність, стрес [24; 38; 39], стійкість [7; 12] як на індивідуальному, так і на командному рівні [30; 34].

На жаль, аналіз психологічних аспектів серед футзалістів є недостатнім, що унеможливує характеристику психологічних здібностей футзалістів, особливо на початкових етапах підготовки [46].

Мета дослідження – визначити психологічні характеристики юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки.

Методи й організація дослідження. *Методи дослідження.* Для визначення завадостійкості юних футзалістів було використано опитувальник «Завадостійкість спортс-

мена» (Г. Д. Бабушкін, Ю. В. Якових, 2010); згуртованості – тест «Згуртованість спортивної команди» (Ю. Л. Ханін); рефлексивності – опитувальник рефлексивності (Г. Д. Бабушкін, Р. Е. Салахов, 2010) [4]; тривожності – The Sport Anxiety Scale SAS (оригінальна версія) (Smith et al., 2006) [43], що оцінює три складові: хвилювання, порушення концентрації, тривожність соматичних рис; емоційної регуляції (самоефективності) – Athlete Self-Efficacy Scale SES (Koçak, 2020) [27], що містить оцінку чотирьох факторів: ефективність професійного мислення, особистісна ефективність, ефективність спортивної дисципліни, психологічна ефективність; вольових якостей – Volitionale Komponenten im Sport (VKS) (F. Wenholde et al., 2009) [45], який оцінює фактор самооптимізації навичок (29 запитань), а також фактори дефіциту самоблокування (9 запитань), відсутність активації (13 запитань) і втрату фокуса (9 запитань).

Методи математичної статистики передбачали описовий (вибіркові статистики) аналіз [3]. Статистична обробка одержаних даних проводилася за допомогою програмного забезпечення SPSS Statistics 17.0.

Учасники. У дослідженні взяли участь 60 осіб: 19 юнаків Рогатинської ДЮСШ ІФОР, 21 юнак ДЮСШ м. Снятин, Івано-Франківська обл., і 20 юнаків КДЮСШ «Фурнітура» м. Коломия, Івано-Франківська обл. Стаж занять футзалом не менше ніж три роки. Дослідження проведено відповідно до основних біоетичних норм Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення науково-медичних досліджень, Універсальної декларації з біоетики та прав людини, Конвенції Ради Європи з прав людини та біомедицини [1]. Письмову інформовану згоду було отримано в батьків кожного учасника дослідження.

Результати дослідження. У табл. 1 представлені дані, на підставі яких можна дати характеристику вольовим якостям юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки.

Як видно з табл. 1, юні футзалісти здатні активувати різні вольові процеси та стра-

Таблиця 1

Характеристика вольових якостей юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки, n = 40

Складові вольових якостей	Статистики						
	$\bar{x}$	SE	min	max	IR	95 % CI	Median
Самооптимізація навичок	64,38	1,341	30	82	10,00	60,43; 68,32	67,00
Самоблокування	9,98	,340	3	16	5,00	9,30; 10,66	10,00
Дефіцит активації	5,62	,522	0	14	5,00	4,57; 6,66	5,00
Втрата фокуса	5,63	,557	1	12	10,00	4,52; 6,75	4,00

тегії, які допомагають у досягненні цілей та реалізації дій, на середньому рівні – $64,38 \pm 1,341$ бала з 87 максимально можливих. Аналізуючи вольові якості за субшкалами опитувальника, можна стверджувати, що самоблокування перебуває на низькому рівні ($9,98 \pm 0,340$ бала з 27 можливих), так само як і дефіцит активації ($5,62 \pm 0,522$ бала з 39 максимальних) і втрата фокуса ($5,63 \pm 0,557$ бала з 27 можливих).

Нами отримано також більш диференційовану інформацію в межах чотирьох факторів (рис. 1), яка дає змогу виявити відмінності у вираженні вольових навичок і дефіцитів під час як тренувального, так і змагального процесу.

Як видно з рис. 1, найбільший внесок у показник самооптимізації роблять вольова

самовпевненість під час як тренувального (90,83 %), так і змагального (92,92 %) процесу, самовизначення (90,56 %) та візуалізація цілі (82,50 %). Проте такі якості, як ініціатива та здатність до прийняття рішень, перебуває на нижній межі середнього рівня (56,58–65,83 %).

Що стосується такого показника, як самоблокування, то найбільший внесок до нього робить тривожна самотивація (51,39 %).

У субшкалі «Втрата фокуса» найвищі показники отримали відсутність інтересу до конкуренції (28,33 %) та відсутність контролю імпульсивної поведінки на змаганнях (25,83 %).

У зв'язку із цим нами було досліджено такий показник, як завадостійкість (пере-

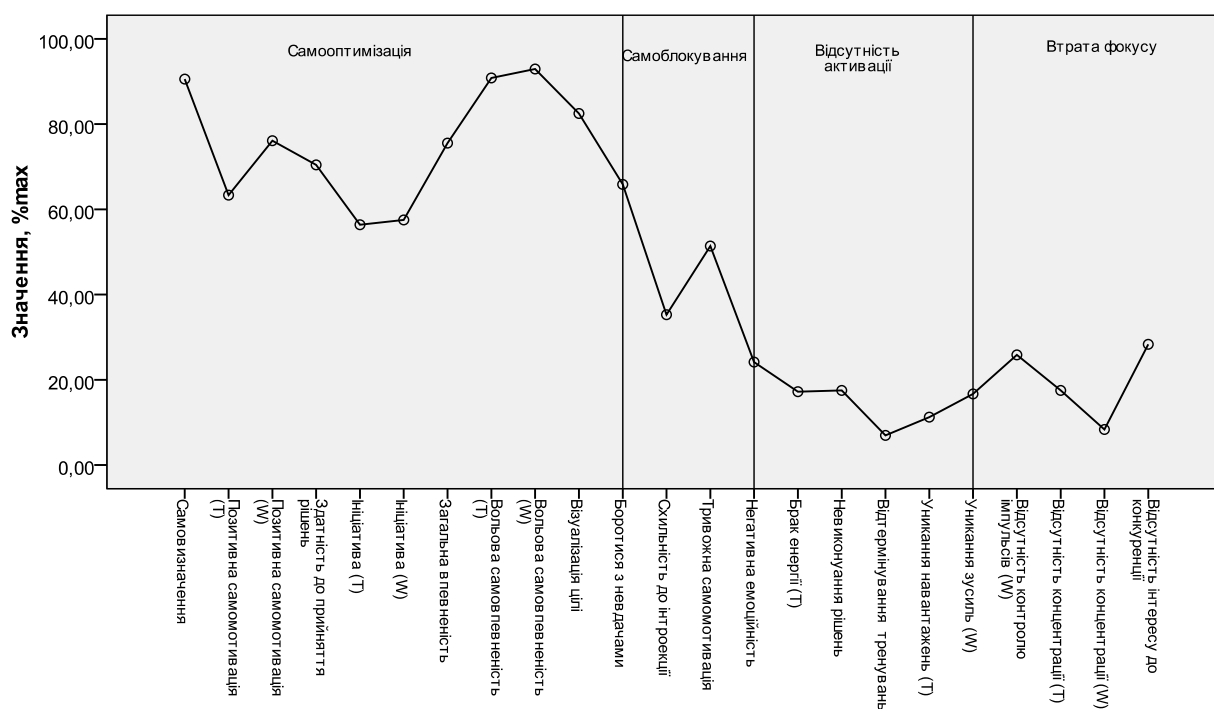

Рис. 1. Вольовий профіль юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки: Т – тренувальний процес, W – змагальний процес

шкодостійкість) юних футзалістів, оскільки ця властивість психіки є однією з тих, які найгірше піддаються тренуванню, тому що обумовлюється спадковими факторами. Слід зазначити, що в нашому випадку середньогрупове значення завадостійкості становило $50,67 \pm 0,480$ бала (95 % CI: 49,71; 51,63), що відповідало середньому (45,00 %) і високому (51,67 %) рівням (рис. 2).

Із показником завадостійкості та вольової регуляції тісно пов'язаний показник рефлексивності як суб'єктний ресурс подолання складних ситуацій у спортивній діяльності.

Середньогрупове значення цього показника серед досліджуваного контингенту становило $78,98 \pm 1,433$ бала (95 % CI: 76,08; 81,87). Розподіл за рівнями сформованості рефлексії подано на рис. 3.

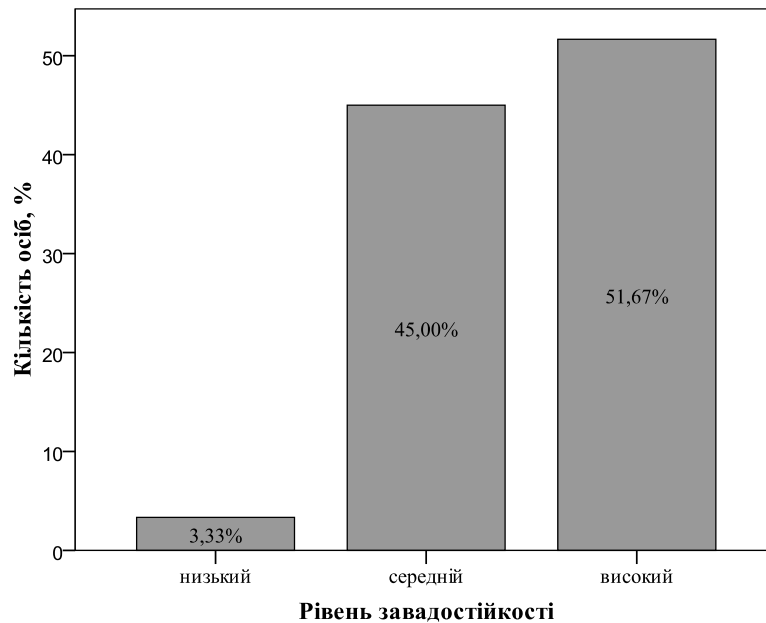

Рис. 2. Розподіл юних футзалістів за рівнем завадостійкості на етапі попередньої базової підготовки

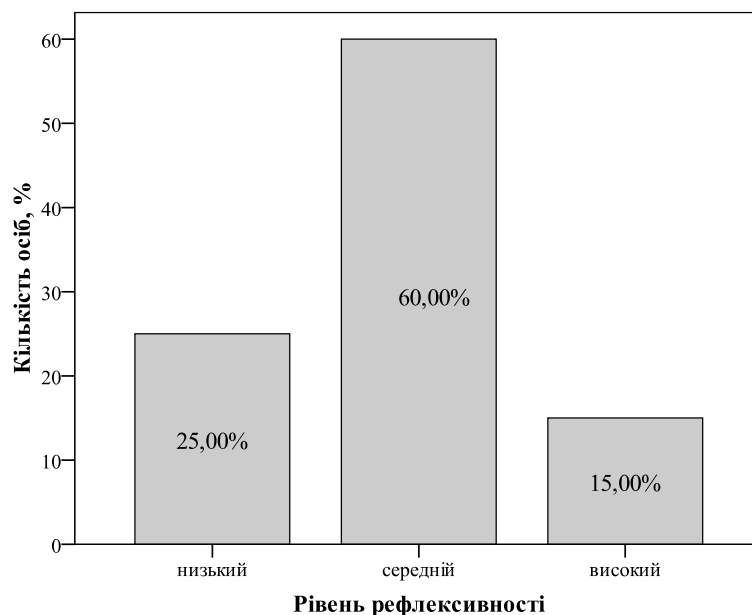

Рис. 3. Розподіл юних футзалістів за рівнем рефлексивності на етапі попередньої базової підготовки

Аналіз результатів показав, що в більшості юних спортсменів (60,00 %) переважає середній рівень рефлексивності, низький рівень рефлексивності проявляється у 25,00 % юних спортсменів і лише 15,00 % учасників експерименту продемонстрували високий розвиток цієї якості.

З іншого боку, рефлексія у спорті, особливо в командному, – це не тільки усвідомлення спортсменом власних дій, але й розуміння та сприйняття дій інших. З метою вивчення цього боку рефлексивних якостей було визначено показник згуртованості футзальної команди на цьому етапі. Середньогрупове значення показника становило $21,20 \pm 0,450$ бала (95 % CI: 20,30; 22,10). Розподіл учасників дослідження за рівнями згуртованості показав,

що 45,00 % вважають атмосферу в колективі дуже сприятливою і 18,33 % – сприятливою, тоді як 36,67 % вважають її трохи або зовсім несприятливою (рис. 4).

Позитивні наслідки рефлексії проявляються також і в самоефективності – виборі найбільш привабливих альтернатив, посиленні мотивації та включеності в діяльність, очікуванні успіху тощо. Результати дослідження самоефективності юних футзалістів та її складових подані в табл. 2.

Результати показали, що ефективність професійного мислення є найбільш впливовим фактором на переконання юних футзалістів у їхній самоефективності. Ефективність спор-

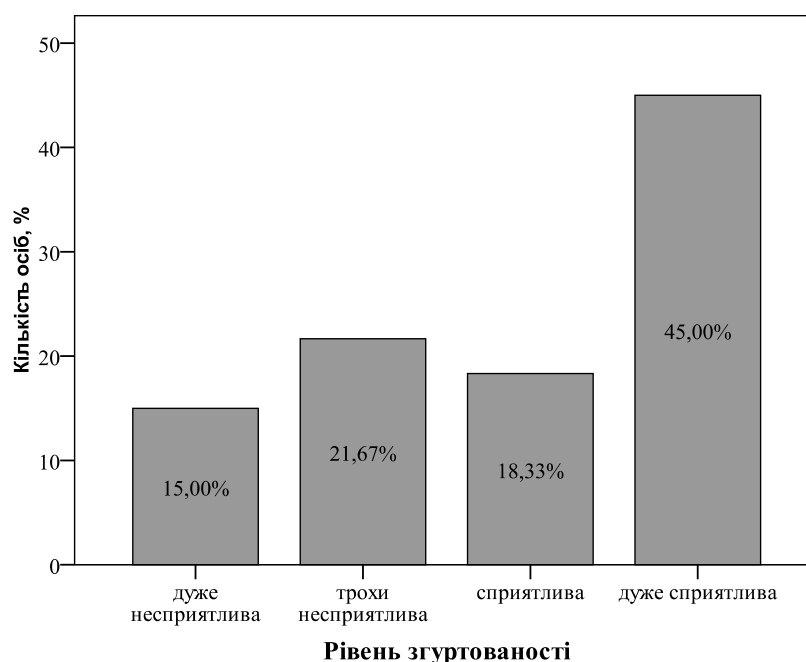

Рис. 4. Розподіл юних футзалістів за рівнем згуртованості на етапі попередньої базової підготовки

Таблиця 2

Характеристика самоефективності юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки, $n = 40$

Якість та її складові	Статистики						
	$\bar{x}$	SE	min	max	IR	95 % CI	Median
Самоефективність:	3,70	,069	2,36	4,39	0,48	3,56; 3,84	3,81
ефективність професійного мислення	4,18	,087	2,50	5,00	1,00	4,00; 4,35	4,25
ефективність спортивної дисципліни	3,63	,086	2,00	4,50	0,80	3,46; 3,80	3,75
психологічна ефективність	3,55	,072	2,00	4,00	1,00	3,41; 3,70	3,75
особистісна ефективність	3,45	,083	2,00	5,00	1,00	3,28; 3,61	3,80

тивної дисципліни, психологічна ефективність та особистісна ефективність мали дещо нижчі середньогрупові значення, однак низького рівня самоефективності серед досліджуваного контингенту виявлено не було (рис. 5).

86,67 % юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки оцінюють роботу, яку виконують, щоб досягти успіху у своєму виді спорту, на високому рівні; 65,00 % переконані в тому, що вони мають дуже добре сформовані навички та великі ресурси, щоб бути досвідченим спортсменом у своєму виді спорту; 73,33 % юних футзалістів високо оцінюють свої шанси як спортсмена та товариша по команді; 60,00 % переконані у високому рівні своєї розумової здатності брати участь та бути успішним у футзалі.

Установлено, що підвищення самоефективності пов'язане зі зменшенням когнітивних і соматичних симптомів тривожності. Середньогрупові значення симптомів три-

вожності та тривожності загалом подані в табл. 3.

Слід зазначити, що середньогрупове значення загальної тривожності $34,62 \pm 1,276$ бала (95 % CI: 32,06; 37,17) (за 84 максимально можливих) відповідало низькому (71,67 %) і середньому (28,33 %) рівням.

Дискусія. Метою нашого дослідження було визначити психологічний профіль юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки. Здебільшого всі тренери шукають інформацію про змінні та фактори, які можуть вплинути на результативність і перспективність їхніх гравців [2; 25; 26]. Як було зазначено, психологічні фактори важливі для підвищення ефективності професійної діяльності спортсмена в будь-якому віці, особливо на початкових етапах, коли цей фактор часто відрізняє у майбутньому успішних спортсменів від менш успішних на найвищому рівні [40].

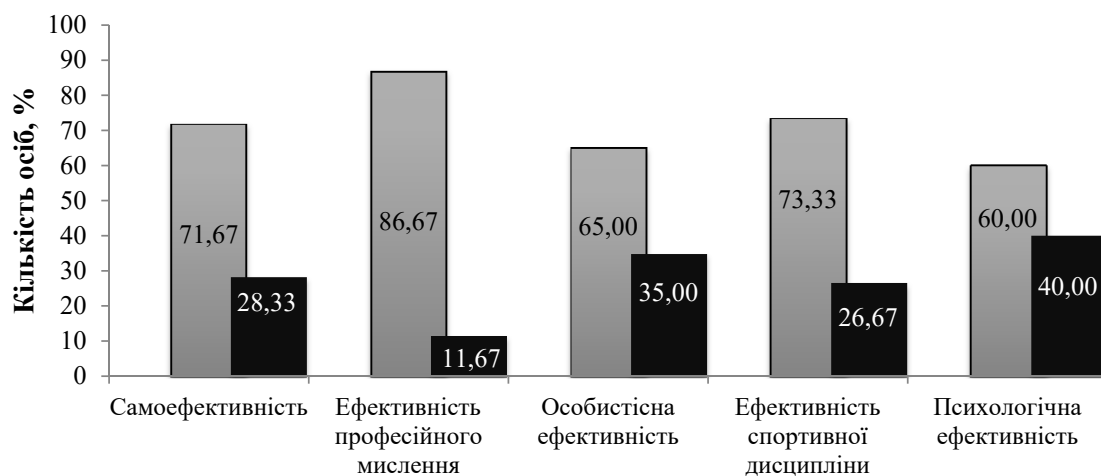

Рис. 5. Розподіл юних футзалістів за рівнем самоефективності на етапі попередньої базової підготовки: ■ – високий; ■ – середній

Таблиця 3

Характеристика тривожності юних футзалістів на етапі попередньої базової підготовки, n = 40

Якість та її складові	Статистики						
	$\bar{x}$	SE	min	max	IR	95 % CI	Median
Тривожність:	34,62	1,276	22,00	57,00	3,00	32,06; 37,17	31,00
хвилювання	13,62	,460	8,00	21,00	3,00	12,70; 14,54	13,00
порушення концентрації	8,35	,398	5,00	15,00	2,00	7,55; 9,15	7,00
соматична	12,65	,496	9,00	21,00	3,00	11,66; 13,64	12,00

Важливим напрямом відбору на етапі попередньої базової підготовки вважається сформованість таких психологічних якостей, як вольові, стресостійкість, завадостійкість, рефлексивність і психохорегуляція [13; 19], що й було нами визначено.

Зв'язок вольових компетенцій зі спортивними результатами показує важливість оцінки сили вольових здібностей спортсменів, оскільки саме вони дають змогу контролювати когнітивні, мотиваційні й афективні процеси навколо досягнення цілей. За результатами наших досліджень встановлено, що юні футзалісти навіть на етапі попередньої базової підготовки здатні самооптимізувати навички на середньому рівні, причому такі субфактори, як самоблокування, дефіцит активації та втрата фокуса, перебувають на низьких рівнях. На важливість розвитку самооптимізації юних спортсменів вказувалося і в роботі [15]. Як зазначили вчені, ранній та більш сприятливий розвиток самооптимізації у вибірці спортсменів може свідчити про критерій попереднього відбору, який розрізняє спортсменів та неспортсменів. Такого ж висновку дійшли і в [19], де показано, що гравці з високим рівнем саморегуляції частіше були відібрані в національні команди елітного юнацького футболу. Аналогічних висновків дійшли і в роботі [44], де, згідно з результатами експертного опитування, емоційно-вольові та мотиваційно-вольові якості мають пріоритетне значення в ігрових видах спорту. Такий вплив вольового компонента на діяльність юних спортсменів у спортивних іграх пов'язаний зі специфікою змагальної діяльності – складні та динамічні ігрові ситуації викликають сильну емоційну реакцію спортсменів.

Детальний аналіз вольових якостей, проведений у нашому дослідженні, зумовлений тим фактом, що потрібно розвивати не абстрактну волю, а конкретні прояви вольових якостей як у тренувальній, та і в змагальній діяльності. Саме на цьому було наголошено також у дослідженні [29]. Найбільший пік на профілі вольових якостей ми спостерігаємо за такими субшкалами, як самовизна-

чення та вольова самовпевненість. На нашу думку, саме ці якості відіграють важливу роль у спорті, особливо на початкових етапах тренувань, оскільки вони дають змогу подолати страх, пов'язаний із ризиком, невизначеністю та новизною.

Тісно корелює з вольовими якостями завадостійкість, яка вважається однією з найменш тренованих якостей психіки, оскільки обумовлюється спадковими впливами. Саме тому ця якість може бути найбільш інформативним критерієм для відбору юних спортсменів, на що вказувалося в дослідженні [32; 39]. Трохи більше половини юних футзалістів у нашому дослідженні мають високий рівень завадостійкості, що підтверджується дослідженнями [7], де наголошується на вищому рівні сформованості цієї якості у юних спортсменів, які займаються командними видами спорту.

Це знайшло своє пояснення також у рівні сформованості такої якості, як рефлексивність. 75,00 % юних футзалістів мають середній і високий рівні рефлексії. Це свідчить про те, що здебільшого вони можуть проаналізувати свою діяльність і поведінку інших людей, намагаються зрозуміти причини та наслідки своїх вчинків, планують свої дії заздалегідь, враховуючи можливі наслідки. Проте 25,00 % мають низький рівень сформованості рефлексивності, що свідчить про певні труднощі з аналізом поточної ситуації, подальших дій, прийняттям рішення у важких ситуаціях. Такі спортсмени можуть мати проблеми в спілкуванні з іншими людьми через складність розуміння і прогнозування їх реакцій.

На важливість формування як індивідуальної, так і групової рефлексивності спортсменів у футболі наголошувалося в роботі М. П. Костенко [2]. Зарубіжні дослідники [20; 32] констатували, що спортивні змагання високого рівня передбачають складні ситуації, у яких спортсменам важливо відчувати єдність з іншими членами команди для підтримки високих результатів. Спортсмени, які відчують низьку командну згуртованість, повинні відвідувати програми, де розвиваються компетенції, що дають можливість

їхнім учасникам розуміти важливість спілкування з однолітками та боротися за спільне бачення [32].

Розподіл юних футзалістів за рівнем рефлексії у нашому дослідженні корелює з розподілом за рівнями згуртованості, де 36,67 % вважають атмосферу в колективі трохи або зовсім несприятливою. Це свідчить про те, що є члени команд, які не прижилися в них або не бажають там тренуватися. Як відомо, рівень конфліктності між футзалістами, зі свого боку, достовірно корелює з ефективністю виступів команди на змаганнях, якістю виконання групових вправ у тренувальному процесі [20]. Таким чином, перед тренером постає проблема відшукування підходу до всіх гравців, а також проведення роботи з формування злагодженої командної поведінки.

Самоефективність у командних видах спорту відіграє ключову роль, оскільки вона впливає на прийняття рішень спортсменами, їхню мотивацію, а також на результативність команди [10]. 71,67 % досліджених нами футзалістів 12–14 років показали високий рівень самоефективності. Як стверджують P.V.S. Aizava et al. [8], сильна самоефективність дає змогу спортсменам створювати сприятливу командну атмосферу в командних видах спорту, тим самим збільшуючи спортивні досягнення. Поширений високий рівень самоефективності серед юних футзалістів вказує на багатообіцяючі перспективи їхнього успіху та стійкості. Розуміючи цю динаміку, тренери можуть адаптувати свої підходи для максимального розкриття потенціалу та стійкості своїх спортсменів.

D. Đurović et al. [18] виявили, що підвищення рівня самоефективності пов'язане зі зменшенням проявів симптомів тривожності. Ідея про те, що високий рівень самоефективності може бути пов'язаний із нижчою тривожністю, була ретельно досліджена також до та під час змагань у спортсменок з футболу [9; 42].

Smith et al. [43] встановили, що зрив концентрації є найсильнішим негативним прогнозом виступу у футболі, однак у нашому дослідженні для цього показника було отримано найнижчі бали.

Високий рівень хвилювання, на думку дослідників [24; 31], є причиною низького рівня продуктивності спортсменів. Однак підвищена соматична тривожність навпаки сприяє хорошій продуктивності під час змагань, але тільки до моменту, коли виконуване завдання досягає оптимального рівня для спортсмена.

Отже, краще розуміння психологічного профілю юних гравців дозволить покращити якість їх підготовки, переносячи наукові знання у практику футболу.

Висновки. Глибше розуміння психологічних факторів, критична оцінка сильних і слабких сторін психологічного профілю юних спортсменів може допомогти в кращій їх підготовці та в розробці більш продуктивних і ефективних тренувальних програм з футболу.

Інформація про конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Запорожан В.М., Аряєв М.Л. Біоетика та біобезпека : підручник. Київ : Здоров'я, 2013. 456 с.
2. Костенко М.П. Підготовка майбутніх тренерів з футболу до формування групової рефлексивності спортсменів : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2021. 21 с.
3. Краєвський В.М., Остапенко Я.О., Паянок Т.М., Параниця Н.В. Методи аналізу даних у психологічних дослідженнях : навч. посіб. Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. 144 с.
4. Мицкан Т., Мицкан Б. Психодіагностика у спорті : навч. посіб. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2020. 228 с.
5. Олійник Н.А., Войтенко С.М. Психологічні особливості спортивної діяльності : монографія. Вінниця : ВНАУ, 2020. 240 с. Режим доступу: <https://repository.vsau.org/getfile.php/25451.pdf>.
6. Abdullah M.R., Musa R.M., Maliki A.B.N.M., Kosni N.A., Suppiah P.K. Role of psychological factors on the performance of elite soccer players. *Journal of Physical Education and Sport*. 2016. Vol. 16 (1). P. 170–176. <https://doi.org/10.7752/jpes.2016.01027>.

7. Acar G., Serin K. Sports and psychological resilience: the key role of sports for children. *Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 2025. Vol. 4 (1). P. 18–35. <https://doi.org/10.70007/yalovasp.1604465>.
8. Aizava P.V.S., Oliveira I.F.S., de Oliveira D.V., Garcia W.F., Fiorese L. Relationships between self-efficacy and high-performance sport: a systematic review. *Paidéia*. 2024. Vol. 34. Art. e3412. <https://doi.org/10.1590/1982-4327e3412>.
9. Aliyyah A., Wicaksono B., Saniatuzzulfa R., Mukholid A. Relevance of self efficacy and female futsal athletes' anxiety before the match. *Jurnal SPORTIF: Jurnal Penelitian Pembelajaran*. 2020. Vol. 6 (1). P. 105–117. https://doi.org/10.29407/js_unpgri.v6i1.14080.
10. Alves M.A.R., de Souza Lencina M.V., Paes M.J., Stefanello J.M.F. Collective efficacy in soccer teams: a systematic review. *Psicologia: Reflexão e Crítica*. 2021. Vol. 34 (1). <https://doi.org/10.1186/s41155-021-00183-y>.
11. Andrade A., Brandt R., Dominski F.H., Vilarino G.T., Coimbra D., Moreira M. Psicologia do esporte no Brasil: revisão em periódicos da psicologia. *Psicologia em Estudo*. 2015. Vol. 20 (2). P. 309–317. <https://doi.org/10.4025/psicoestud.v20i2.25643>.
12. Ashdown B., Sarkar M., Saward C., Johnston J. Exploring the behavioral indicators of resilience in professional academy youth soccer. *Journal of Applied Sport Psychology*. 2024. Vol. 37 (1). P. 96–120. <https://doi.org/10.1080/10413200.2024.2361701>.
13. Baker J., Schorer J., Cobley S., Wattie N. *Routledge Handbook of Talent Identification and Development in Sport*. London : Routledge, 2017.
14. Bonetti L., Vestberg T., Jafari R., Seghezzi D., Ingvar M., Kringelbach M.L., Filgueiras A., Petrovic P. Decoding the elite soccer player's psychological profile. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 2025. Vol. 122 (3). Art. e2415126122. <https://doi.org/10.1073/pnas.2415126122>.
15. Da Silva S.L., Travassos B., Davids K., Moreira A., Da Silva Filho A.S., Corres U.C. Effects of experience, knowledge and skill on regulating the performance of futsal passing actions. *International Journal of Sport Psychology*. 2017. Vol. 48. P. 37–49.
16. Dominski F.H., Vilarino G.T., Coimbra D.R., Silva R.B., Casagrande P.O., Andrade A. Analysis of scientific production related to sports psychology in sports science journals of Portuguese language. *Journal of Physical Education*. 2018. Vol. 29. Art. e2930. <https://doi.org/10.4025/jphyseduc.v29i1.2930>.
17. Duncan S., Oppici L., Borg C., Farrow D., Polman R., Serpiello F.R. Expertise-related differences in the performance of simple and complex tasks: an event-related potential evaluation of futsal players. *Science and Medicine in Football*. 2018. Vol. 2. P. 157–162.
18. Đurović D., Popov S., Sokić J., Grujić S., Aleksić Veljković A.Z. Rethinking the role of anxiety and self-efficacy in collective sports achievements. *Primenjena Psihologija*. 2021. Vol. 14 (1). P. 103–115. <https://doi.org/10.19090/pp.2021.1.103-115>.
19. Erikstad M.K., Høigaard R., Johansen B.T., Kandala N.B., Haugen T. Childhood football play and practice in relation to self-regulation and national team selection: a study of Norwegian elite youth players. *Journal of Sports Sciences*. 2018. Vol. 36 (20). P. 2304–2310. <https://doi.org/10.1080/02640414.2018.1449563>.
20. Erikstad M.K., Martin L.J., Haugen T., Høgaard R. Group cohesion, need satisfaction, self-regulated learning: a one-year prospective study involving elite youth soccer players' perceptions of their club team. *Psychology of Sport and Exercise*. 2018. Vol. 39. P. 171–178. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2018.08.013>.
21. Freitas S., Dias C., Fonseca A. Psychological skills training applied to soccer: a systematic review based on research methodologies. *Review of European Studies*. 2013. Vol. 5 (5). P. 1–18. <https://doi.org/10.5539/res.v5n5p18>.
22. Gantois P., Ferreira M.E.C., Lima-Junior D., Nakamura F.Y., Batista G.R., Fonseca F.S., Fortes L.S. Effects of mental fatigue on passing decision-making performance in professional soccer athletes. *European Journal of Sport Science*. 2020. <https://doi.org/10.1080/17461391.2019.1656781>.
23. Guelmami N., Hamrouni S., Agrébi B. Psychological profiles of talented male youth athletes in team sports games. *Journal of Physical Education and Sport Management*. 2014. Vol. 5 (1). P. 5–10. <https://doi.org/10.5897/JPEsm12.54>.
24. Habibi H., Moghaddam A., Soltani H. Confidence, cognitive and somatic anxiety among elite and non-elite futsal players and its relationship with situational factors. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*. 2017. Vol. 2. P. 60–64. <https://doi.org/10.15561/18189172.2017.0202>.

25. Honer O., Feichtinger P. Psychological talent predictors in early adolescence and their empirical relationship with current and future performance in soccer. *Psychology of Sport and Exercise*. 2016. Vol. 25. P. 17–26. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.03.004>.
26. Huntley E. Exploring reflective practice engagement and development within trainee sport and exercise scientists: a thesis submitted in partial fulfilment of the requirements of Liverpool John Moores University for the degree of Doctor of Philosophy. Liverpool, 2021.
27. Koçak Ç. Athlete self-efficacy scale: development and psychometric properties. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*. 2020. Vol. 12 (4). P. 41–54. <https://doi.org/10.29359/BJHPA.2020>.
28. Kristjansdóttir H., Johannsdóttir K.R., Pic M., Saavedra J.M. Psychological characteristics in women football players: skills, mental toughness, and anxiety. *Scandinavian Journal of Psychology*. 2019. Vol. 60 (6). P. 609–615. <https://doi.org/10.1111/sjop.12571>.
29. Laichuk A.N. Conditions of formation of moral-volitional qualities of pupils of children's and youth sports schools. *World Science*. 2017. Vol. 3(9)25. P. 4–7. <https://rsglobal.pl/index.php/ws/article/view/1900>.
30. Maleki M. Relationship between perfectionism and skill performance in adolescent futsal players. *International Journal of Motor Control and Learning*. 2020. Vol. 2 (3). P. 41–51. <http://ijmcl.com/article-1-58-en.html>.
31. Mercader-Rubio I., Ángel N.G., Silva S., Brito-Costa S. Levels of somatic anxiety, cognitive anxiety, and self-efficacy in university athletes from a Spanish public university and their relationship with basic psychological needs. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023. Vol. 20 (3). Art. 2415. <https://doi.org/10.3390/ijerph20032415>.
32. Muñoz A.R., Vega-Díaz M., González-García H. Team cohesion profiles: influence on the development of mental skills and stress management. *Journal of Sports Science and Medicine*. 2023. Vol. 22 (4). P. 637–644. <https://doi.org/10.52082/jssm.2023.637>.
33. Nascimento Junior J.R.A., Freire G.L.M., Silva A.A., Costa N.L., Fortes L.S., Oliveira D.V. The predicting role of perfectionism on team cohesion among Brazilian futsal athletes. *Motriz*. 2020. Vol. 26 (1). Art. e10200201. <https://doi.org/10.1590/s1980-6574202000010201>.
34. Nascimento Junior J.R.A., Granja C.T.L., Da Silva A.A., Fortes L.S., Gonçalves M.P., Oliveira D.V., Fiorese L. Association between basic psychological needs of the self-determination theory and perception of group cohesion among high-performance futsal athletes. *Revista Brasileira de Cineantropometria e Desenvolvimento Humano*. 2019. Vol. 21. Art. e57369. <https://doi.org/10.5007/1980-0037.2019v21e57369>.
35. Nascimento M., Gomes S., Mota M., Aparecida R., de Melo G. Psychological profiles of gender and personality traces of Brazilian professional athletes of futsal, and their influence on physiological parameters. *Psychology Research and Behavior Management*. 2016. Vol. 9. P. 41–51.
36. Piepiora P.A. Personality traits and sporting level of athletes. *Physical Education of Students*. 2024. Vol. 28 (3). P. 144–151. <https://doi.org/10.15561/20755279.2024.0302>.
37. Popovych I., Blynova O., Halian I., Savchuk O. Self-efficacy of future athletes with different levels of psychological safety. *Journal of Physical Education and Sport*. 2020. Vol. 20 (5). P. 2718–2724. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.05370>.
38. Popovych I., Pavliuk M., Hrys A., Sydorenko O., Fedorenko A., Khanetska T. Pre-game expected mental states in men's mini-football teams: a comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. Vol. 21 (2). P. 772–782. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.02096>.
39. Ribeiro B.L.L., Galvão-Coelho N.L., Almeida R.N., Dos Santos Lima G.Z., de Sousa Fortes L., Mortatti A.L. Analysis of stress tolerance, competitive-anxiety, heart rate variability and salivary cortisol during successive matches in male futsal players. *BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation*. 2022. Vol. 14 (1). Art. 187. <https://doi.org/10.1186/s13102-022-00582-3>.
40. Ruiz-Esteban C., Olmedilla A., Mendez I., Tobal J.J. Female soccer players' psychological profile: differences between professional and amateur players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020. Vol. 17 (12). Art. 4357. <https://doi.org/10.3390/ijerph17124357>.
41. Setić R. Contribution of individual psychological characteristics to success in football. *Homo Sporticus*. 2018. Issue 2. P. 41–48. <http://oaji.net/articles/2019/4752-1571643882.pdf>.
42. Sivrikaya M. The role of self-efficacy on performance of sports skills of football players. *Journal of Education and Training Studies*. 2019. Vol. 6 (12). P. 75–79. <https://doi.org/10.11114/jets.v6i12a.3952>.

43. Smith R.E., Smoll F.L., Cumming S.P., Grossbard J.R. Measurement of multidimensional sport performance anxiety in children and adults: the Sport Anxiety Scale-2. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 2006. Vol. 28. P. 479–501.

44. Vysochina N., Vorobiova A., Vasylenko M., Vysochin F. Volitional qualities of athletes and their influence on competitive activities. *Journal of Physical Education and Sport*. 2018. Vol. 18 (1). Art. 30. P. 230–234.

45. Wenhold F., Elbe A.-M., Beckmann J. Volitionale Komponenten im Sport (VKS): Manual. Köln : Sport und Buch Strauß, 2009.

46. Yeemin W., Dias C.S., Fonseca A.M. A systematic review of psychological studies applied to futsal. *Journal of Human Kinetics*. 2016. Vol. 50 (1). P. 247–257. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5260660/>.

References

1. Zaporozhan, V.M., & Aryaiev, M.L. (2013). Bioetyka ta biobezpeka: pidruchnyk [Bioethics and biosafety: Textbook]. Kyiv: Zdorovia [in Ukrainian].

2. Kostenko, M.P. (2021). Pidhotovka maibutnikh treneriv z futbolu do formuvannia hrupovoi refleksyvnosti sportsev [Preparing future football coaches to develop athletes' group reflexivity]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine [in Ukrainian].

3. Kraievskyi, V.M., Ostapenko, Ya.O., Paianok, T.M., & Paranytsia, N.V. (2024). Metody analizu danykh u psykholohichnykh doslidzhenniakh: navchalnyi posibnyk [Methods of data analysis in psychological research: Textbook]. Irpin: State Tax University [in Ukrainian].

4. Mytskan, T., & Mytskan, B. (2020). Psykhodiagnostyka u sporti: navchalnyi posibnyk [Psychodiagnostics in sport: Textbook]. Ivano-Frankivsk: Kushnir H.M., Publisher [in Ukrainian].

5. Oliinyk, N.A., & Voitenko, S.M. (2020). Psykhologichni osoblyvosti sportyvnoi diialnosti: monohrafiia [Psychological aspects of sports activity: Monograph]. Vinnytsia: VNAU. <https://repository.vsau.org/getfile.php/25451.pdf>. [In Ukrainian].

6. Abdullah, M.R., Musa, R.M., Maliki, A.B.H.M., Kosni, N.A., & Suppiah, P.K. (2016). Role of psychological factors on the performance of elite soccer players. *Journal of Physical Education and Sport*, 16 (1), 170–176. <https://doi.org/10.7752/jpes.2016.01027>.

7. Acar, G., & Serin, K. (2025). Sports and psychological resilience: The key role of sports for children. *Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 18–35. <https://doi.org/10.70007/yalovasp.1604465>.

8. Aizava, P.V.S., Oliveira, I.F.S., de Oliveira, D.V., Garcia, W.F., & Fiorese, L. (2024). Relationships between self-efficacy and high-performance sport: A systematic review. *Paidéia*, 34, e3412. <https://doi.org/10.1590/1982-4327e3412>.

9. Aliyyah, A., Wicaksono, B., Sania-tuzzulfa, R., & Mukholid, A. (2020). Relevance of self efficacy and female futsal athletes' anxiety before the match. *Jurnal SPORTIF: Jurnal Penelitian Pembelajaran*, 6 (1), 105–117. https://doi.org/10.29407/js_unpgri.v6i1.14080.

10. Alves, M.A.R., de Souza Lencina, M.V., Paes, M.J., & Stefanello, J.M.F. (2021). Collective efficacy in soccer teams: A systematic review. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 34 (1). <https://doi.org/10.1186/s41155-021-00183-y>.

11. Andrade, A., Brandt, R., Dominski, F.H., Vilarino, G.T., Coimbra, D., & Moreira, M. (2015). Psicologia do esporte no Brasil: Revisão em periódicos da psicologia. *Psicologia em Estudo*, 20 (2), 309–317. <https://doi.org/10.4025/psicoestud.v20i2.25643>.

12. Ashdown, B., Sarkar, M., Saward, C., & Johnston, J. (2024). Exploring the behavioral indicators of resilience in professional academy youth soccer. *Journal of Applied Sport Psychology*, 37 (1), 96–120. <https://doi.org/10.1080/10413200.2024.2361701>.

13. Baker, J., Schorer, J., Cobley, S., & Wattie, N. (2017). *Routledge Handbook of Talent Identification and Development in Sport*. London: Routledge.

14. Bonetti, L., Vestberg, T., Jafari, R., Seghezzi, D., Ingvar, M., Kringelbach, M.L., Filgueiras, A., & Petrovic, P. (2025). Decoding the elite soccer player's psychological profile. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 122 (3), e2415126122. <https://doi.org/10.1073/pnas.2415126122>.

15. Da Silva, S.L., Travassos, B., Davids, K., Moreira, A., Da Silva Filho, A.S., & Corres, U.C. (2017). Effects of experience, knowledge and skill on regulating the performance of futsal passing actions. *International Journal of Sport Psychology*, 48, 37–49.

16. Dominski, F.H., Vilarino, G.T., Coimbra, D.R., Silva, R.B., Casagrande, P.O., & Andrade, A. (2018). Analysis of scientific production related to sports psychology in sports science

journals of Portuguese language. *Journal of Physical Education*, 29, e2930. <https://doi.org/10.4025/jphiseduc.v29i1.2930>.

17. Duncan, S., Oppici, L., Borg, C., Farrow, D., Polman, R., & Serpiello, F.R. (2018). Expertise-related differences in the performance of simple and complex tasks: An event-related potential evaluation of futsal players. *Science and Medicine in Football*, 2, 157–162.

18. Đurović, D., Popov, S., Sokić, J., Grujić, S., & Aleksić Veljković, A. Z. (2021). Rethinking the role of anxiety and self-efficacy in collective sports achievements. *Primenjena Psihologija*, 14 (1), 103–115. <https://doi.org/10.19090/pp.2021.1.103-115>.

19. Erikstad, M.K., Høigaard, R., Johansen, B.T., Kandala, N.B., & Haugen, T. (2018). Childhood football play and practice in relation to self-regulation and national team selection: A study of Norwegian elite youth players. *Journal of Sports Sciences*, 36 (20), 2304–2310. <https://doi.org/10.1080/02640414.2018.1449563>.

20. Erikstad, M.K., Martin, L.J., Haugen, T., & Høgaard, R. (2018). Group cohesion, need satisfaction, self-regulated learning: A one-year prospective study involving elite youth soccer players' perceptions of their club team. *Psychology of Sport and Exercise*, 39, 171–178. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2018.08.013>.

21. Freitas, S., Dias, C., & Fonseca, A. (2013). Psychological skills training applied to soccer: A systematic review based on research methodologies. *Review of European Studies*, 5 (5), 1–18. <https://doi.org/10.5539/res.v5n5p18>.

22. Gantois, P., Ferreira, M.E.C., Lima-Junior, D., Nakamura, F.Y., Batista, G.R., Fonseca, F.S., & Fortes, L.S. (2020). Effects of mental fatigue on passing decision-making performance in professional soccer athletes. *European Journal of Sport Science*. <https://doi.org/10.1080/17461391.2019.1656781>.

23. Guelmami, N., Hamrouni, S., & Agrébi, B. (2014). Psychological profiles of talented male youth athletes in team sports games. *Journal of Physical Education and Sport Management*, 5 (1), 5–10. <https://doi.org/10.5897/JPEM12.54>.

24. Habibi, H., Moghaddam, A., & Soltani, H. (2017). Confidence, cognitive and somatic anxiety among elite and non-elite futsal players and its relationship with situational factors. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*, 2, 60–64. <https://doi.org/10.15561/18189172.2017.0202>.

25. Honer, O., & Feichtinger, P. (2016). Psychological talent predictors in early adolescence

and their empirical relationship with current and future performance in soccer. *Psychology of Sport and Exercise*, 25, 17–26. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.03.004>.

26. Huntley, E. (2021). Exploring reflective practice engagement and development within trainee sport and exercise scientists: A thesis submitted in partial fulfilment of the requirements of Liverpool John Moores University for the degree of Doctor of Philosophy. Liverpool.

27. Koçak, Ç. (2020). Athlete self-efficacy scale: Development and psychometric properties. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 12 (4), 41–54. <https://doi.org/10.29359/BJHPA.2020>.

28. Kristjansdóttir, H., Johannsdóttir, K.R., Pic, M., & Saavedra, J.M. (2019). Psychological characteristics in women football players: Skills, mental toughness, and anxiety. *Scandinavian Journal of Psychology*, 60 (6), 609–615. <https://doi.org/10.1111/sjop.12571>.

29. Laichuk, A.N. (2017). Conditions of formation of moral-volitional qualities of pupils of children's and youth sports schools. *World Science*, 3 (9 (25)), 4–7. Retrieved from <https://rsglobal.pl/index.php/ws/article/view/1900>.

30. Maleki, M. (2020). Relationship between perfectionism and skill performance in adolescent futsal players. *International Journal of Motor Control and Learning*, 2 (3), 41–51. <http://ijmcl.com/article-1-58-en.html>.

31. Mercader-Rubio, I., Ángel, N.G., Silva, S., & Brito-Costa, S. (2023). Levels of somatic anxiety, cognitive anxiety, and self-efficacy in university athletes from a Spanish public university and their relationship with basic psychological needs. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20 (3), 2415. <https://doi.org/10.3390/ijerph20032415>.

32. Muñoz, A.R., Vega-Díaz, M., & González-García, H. (2023). Team cohesion profiles: Influence on the development of mental skills and stress management. *Journal of Sports Science and Medicine*, 22 (4), 637–644. <https://doi.org/10.52082/jssm.2023.637>.

33. Nascimento Junior, J.R.A., Freire, G.L.M., Silva, A.A., Costa, N.L., Fortes, L.S., & Oliveira, D.V. (2020). The predicting role of perfectionism on team cohesion among Brazilian futsal athletes. *Motriz*, 26 (1), e10200201. <https://doi.org/10.1590/s1980-6574202000010201>.

34. Nascimento Junior, J.R.A., Granja, C.T.L., Da Silva, A.A., Fortes, L.S., Gonçalves, M.P., Oliveira, D.V., & Fiorese, L. (2019). Association between basic psychological needs of the self-de-

termination theory and perception of group cohesion among high-performance futsal athletes. *Revista Brasileira de Cineantropometria e Desenvolvimento Humano*, 21, e57369. <https://doi.org/10.5007/1980-0037.2019v21e57369>.

35. Nascimento, M., Gomes, S., Mota, M., Aparecida, R., & de Melo, G. (2016). Psychological profiles of gender and personality traces of Brazilian professional athletes of futsal, and their influence on physiological parameters. *Psychology Research and Behavior Management*, 9, 41–51.

36. Piepiora, P.A. (2024). Personality traits and sporting level of athletes. *Physical Education of Students*, 28 (3), 144–151. <https://doi.org/10.15561/20755279.2024.0302>.

37. Popovych, I., Blynova, O., Halian, I., & Savchuk, O. (2020). Self-efficacy of future athletes with different levels of psychological safety. *Journal of Physical Education and Sport*, 20 (5), 2718–2724. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.05370>.

38. Popovych, I., Pavliuk, M., Hrys, A., Sydorenko, O., Fedorenko, A., & Khanetska, T. (2021). Pre-game expected mental states in men's mini-football teams: A comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport*, 21 (2), 772–782. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.02096>.

39. Ribeiro, B.L.L., Galvão-Coelho, N.L., Almeida, R.N., Dos Santos Lima, G.Z., de Sousa Fortes, L., & Mortatti, A.L. (2022). Analysis of stress tolerance, competitive-anxiety, heart rate variability and salivary cortisol during successive matches in male futsal players. *BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation*, 14 (1), 187. <https://doi.org/10.1186/s13102-022-00582-3>.

40. Ruiz-Esteban, C., Olmedilla, A., Mendez, I., & Tobal, J.J. (2020). Female soccer players'

psychological profile: Differences between professional and amateur players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17 (12), 4357. <https://doi.org/10.3390/ijerph17124357>.

41. Setić, R. (2018). Contribution of individual psychological characteristics to success in football. *Homo Sporticus*, 2, 41–48. <http://oaji.net/articles/2019/4752-1571643882.pdf>.

42. Sivrikaya, M. (2019). The role of self-efficacy on performance of sports skills of football players. *Journal of Education and Training Studies*, 6 (12), 75–79. <https://doi.org/10.11114/jets.v6i12a.3952>.

43. Smith, R.E., Smoll, F.L., Cumming, S.P., & Grossbard, J.R. (2006). Measurement of multidimensional sport performance anxiety in children and adults: The Sport Anxiety Scale-2. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 28, 479–501.

44. Vysochina, N., Vorobiova, A., Vasylenko, M., & Vysochin, F. (2018). Volitional qualities of athletes and their influence on competitive activities. *Journal of Physical Education and Sport*, 18 (1), 230–234.

45. Wenhold, F., Elbe, A.-M., & Beckmann, J. (2009). *Volitionale Komponenten im Sport (VKS): Manual*. Köln: Sport und Buch Strauß.

46. Yeemin, W., Dias, C.S., & Fonseca, A.M. (2016). A systematic review of psychological studies applied to futsal. *Journal of Human Kinetics*, 50 (1), 247–257. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5260660/>.

Прийнято до публікації: 19.11.2025

Опубліковано: 31.12.2025

Accepted for publication on: 19.11.2025

Published on: 31.12.2025